

1. בראשית לה:כב

כב וַיְהִי בְּשָׁפְן יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ הַהָרָה וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן וַיִּשְׁכַּב אֶת־בְּלֵהָה פִּלְגֶשֶׁת אִבִּיו וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל פ
וַיְהִי בְּנִי־יַעֲקֹב שָׁנַיִם עָשָׂר:

2. תרגום יונתן

והוה כד שרא ישראל בארעא ההיא ואזל ראובן ובלבל ית מצעא דבלהה פילקתיה דאבוי דהות מסדרא כל קבל מצעא דלאה אימיה ואיתחשיב ענילוי כאילו שמיש עימה ושמע ישראל ובאיש ליה ואמר ווי דילמא נפיק מיני פסולא היכמא דינפק מן אברהם ישמעאל ומן אבא נפק עשו. מתיבא רוחא דקודשא וכן אמר ליה לא תידחל דכולהון צדיקין ולית בהון פסולא דמבתר דאיתליד בנימין הוו בני יעקב תריסר.

3. תוספתא ע"ז ד (ה) 5 (466)

הרי הוא אומר (בראשית כח) **ושבתי בשלום אל בית אבי שאין ת"ל והיה ה' לי לאלהים** ואומר (ויקרא כה) **לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים** כל זמן שאתם בארץ כנען הריני לכם אלוה אין אתם בארץ כנען כביכול איני לכם לאלוה.

4. בראשית רבה פד:יט

יט וַיֵּשֶׁב רְאוּבֵן אֶל־הַבּוֹר [וְהָיָה אֵין־יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו], ואיכן היה, רבי אליעזר אומר עסוק היה בשקו ובתעניתו, וכיון שנפנה הלך והציץ לאותו בור הה"ד **וישב ראובן אל הבור**. ... אמר לו הקב"ה מעולם לא חטא אדם לפני ועשה תשובה ואתה פתחת בתשובה תחלה חייך שכן בנך עומד ופותח בתשובה תחלה ואיזה זה הושע, שנאמר (הושע יד) **שובה ישראל עד ה' אלהיך**.

5. פסיקתא דרב כהנא שובה ט (356-7)

מפרי פִּי־אִישׁ יִשְׁבַּע־טוֹב וּגְמוּל יִדִּי־אָדָם יִשׁוּב [יִשְׁיֵב] לוֹ (משלי יב:יד). כתי **וישב ראובן אל־הבור [וְהָיָה אֵין־יוֹסֵף בְּבוֹר וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו]** (בראשית לז:כט). ר' ליעזר ור' יהוש' ורבנין. ר' ליעזר אומ' בשקו ובתעניתו היה עסוק על אותו המעשה שאירעו ולא נפנה, וכיון שנפנה משקו ותעניתו בא והציץ בבור **וְהָיָה אֵין־יוֹסֵף בְּבוֹר** וג' (שם בראשית ל"ז). ר' יהוש' אומ' טרחותו של בית היתה מושלכת עליו ולא נפנה, וכיון שנפנה מטרחותו של בית בא והציץ בבור **וְהָיָה אֵין־יוֹסֵף בְּבוֹר** וג'. ורבנין אמרין אמ' לו הק' הקב"ה אתה ביקשתה למחזרי' ברא חביבא לאבוי, חייך שכן בנך מחזיר את ישר' ישראל לאביהם שבשמים, ואיזה זה, זה הושע, הד"ה דכתי **דְּבַר־הַ' | אֲשֶׁר הָיָה אֶל־הוֹשֶׁע בֶּן־בְּאֵרִי** (הושע א:א).

6. תרגום יונתן בראשית לז:כט

ותב ראובן לגובא ארום לא הוה עמהון למסעוד כד זבנוהי דהוה יתיב בצומא על דבלבל מצע אבוי ואזל ויתיב ביני טווריא למהדור לגובא לאסקותיה לאבוי מאים יסב ליה אפין וכיוון דתב וחמא והא לות יוסף בגובא ובזע ית לבושי

7. פסיקתא דרב כהנא כי תשא ז (27)

את ראש, א"ר יוסי ברי חנינה רמזו שהוא עתיד לקרב ראשון של שבטים, ואי זה זה, זה ראובן, יחי ראובן.

8. פסיקתא דרב כהנא וזאת הברכה (3-442)

אחת עשרה מזמורות אמר משה כנגד אחד עשר שבטים שבירך. ואלו הן, תשב אנוש עד־דָכָא [ותאמר שובו בני־אדם] (תהלים צ:ג), זה שבטו של ראובן שהן בעלי תשובה למקום.

9. בבלי פסחים נו ע"א

תנו רבנן: כיצד היו כורכין את שמע? אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מפסיקין היו, אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ואנן מאי טעמא אמרינן ליה? כדדריש רבי שמעון בן לקיש, דאמר רבי שמעון בן לקיש: (בראשית מט) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם. ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו. אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. אמרי רבנן: היכי נעביד? נאמרוהו? לא אמרו משה רבינו. לא נאמרוהו? אמרו יעקב. התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי.

10. רמב"ם משנה תורה הלכות קריאת שמע פרק א הלכה ד

הקורא קריאת שמע כשהוא גומר פסוק ראשון אומר בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד וחוזר וקורא כדרכו ואהבת את יי' אלהיך עד סופה. ולמה קורין כן? מסורת היא בידינו שבשעה שקבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו, ציום וזרזם על יחוד השם ועל דרך ה' שהלך בה אברהם ויצחק אביו. ושאל אותם ואמר להם: "בני שמא יש בכם פסלות? מי שאינו עומד עמי ביחוד השם? כענין שאמר לנו משה רבינו פן יש בכם איש או אשה וגו'. ענו כולם ואמרו שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, כלומר שמע ממנו אבינו ישראל יי' אלהינו יי' אחד, פתח הזקן ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, לפיכך נהגו כל ישראל לומר שבח ששבח בו ישראל הזקן אחר פסוק זה.